

BIBLIA

A februári elmélkedéseket a bányai közösség (sorrendben: Dombi Zsuzsa, Borbásné Jónás Ágnes, Tölösi Magdolna és Dombi János), a márciusiakat Király Ignác (Erd) készítette.

Február 6. — Évközi 5. vasárnap — Mt 5,13–16 — Só és fény

Ezek az igék nem parancsok, mert akkor felszólító módban lennének, nem ígéretek, mert akkor mindkét kijelentés jövő idejű lenne. Tehát tényekről van szó: akik Jézus követőjévé válnak, azokra vonatkozó tényekről.

Ha nem parancs, akkor nem is feladat. Hatás. A Jézus parancsait teljesítő emberek hatása a környezetükre. A szerető emberek hatása a környezetükre, amit Jézus a sónál földnek, a fénynél világnak nevez.

Miért nem csak só? Miért nem csak fény? Nem ugyanaz a két dolog használhatósága.

A só élvezhetővé teszi az étkezést. Az étkezést, ami az egyik legfonto-

sabb, ha nem a legfontosabb szükségletünk.

A szeretet cselekedetei nélkül tehát élnetlenség a földön az élet. Örömtelen. Jó érzés nélküli. Nem a földi életünkön túlmutató dolgok ezek, hanem nagyon is ide korlátozott szükségünk, mindenkinek szüksége. Ahhoz, hogy boldogok legyünk, szükséges szeretnünk, de ahhoz, hogy éljünk a földön, és az életünket élvezni is tudjuk, itt és most kell, hogy szeressenek.

A fény láthatóvá teszi a körülöttünk levő helyet: merre kell menni, mi van az utunkban, mi lóg a fejük felett. Ebben az esetben Jézus tanításának a kimondása, továbbítása az, ami a fényességet, bevilágítást elvégzi mind-

azokban, akik azt hallják. Belül s kívül egyaránt, vagyis a világ teljességében, amelyben az ember él, és mozog.

Ha valakinek adunk, nemcsak ki-elégítjük egy hiányát, hanem egyúttal elfogadhatóbbá is tesszük számára a saját életét.

Ha továbbadjuk, amit már tudunk Jézus tanításából, nem egy tant adunk tovább, hanem az élet megoldását. Az egyetlen lehetséges megoldást, minden problémára.

Tehát szeretni és szeretni tanítani sokkal több, mint azt felfogni képesek volnánk. A föld sója leszünk. A világ világossága leszünk. Leszünk? Vagyunk!

Február 13. — Évközi 6. vasárnap — Mt 5,17–37 — Jézus és a törvény

Sokszor úgy gondoljuk, hogy Jézus, elhagyva a régi törvényt, egészen új törvénnyel jött közénk de ez nem így van. Valójában Isten tökéletes törvényt adott övéinek, de arra az évezredek folyamán sok minden ráakódott. Az emberek azt hitték, ki kell javítani, ki kell egészíteni. Így lassan elfedte az emberi okoskodás és önzés az igazi isteni útmutatást, a szeretet fontosságát.

Jézus azért jött, hogy megtisztogassa, betöltse a törvényt, hogy ismét felragyoghasson az isteni eszme. Ez a lényeg, ebből nem veszhet el egy pontocskát sem.

A régi törvény kategorikus: ezt tetted, ez a büntetésed. Jézus finomítja a törvényt. A megfogant szándék is elég a büntetésre. Nem szükséges, hogy elkövesd a bűnt, elég, ha szívedben feljön az indulat: harag gyűlölet, válás, parázna vágyak. A dolgok a szívben dölnék el. Lehet, hogy a jól-neveltségünk megakadályozza a bűn elkövetésében, de ha a szívünkben eljátszozunk a gondolattal, valójában a szívünkben él is követtük azt. Lehet, hogy beleborzongunk, és már a gondolatát is megbánjuk, szégyelljük, de ha ezt nem tesszük, megkapad bennünk, és belülről mótelyez. Ezért

jobb „levágni”, megtagadni azt a tagunkat, amely a bűnre csábít, mint „egész testtel”, a megszerzett kívánságokkal együtt a kárhozatra jutni.

Légy ezért „együgyű”! Az igazság, a szeretet ügye irányítsa az életed! Légy egyértelmű! Beszéded legyen igen-igen, nem-nem! Akkor hitele lesz a szavadnak, és nem lesz szükség azt esküvel megerősíteni. Mire is esküdnél? Hisz semmi sem a tiéd. A szónak csodálatos megtartó vagy elvesztő ereje van, „mert a szív teljességéből szól a száj”. Vigyázzunk ezért beszédünk tisztaságára! Beszédünk legyen építő, buzdító, vigasztaló!

Február 20. — Évközi 7. vasárnap — Mt 5,38–48 — A jézusi lényeg

Jézus az Ószövetséget idézte, kellő hangsúllyal, nyomatékkal. „Én pedig azt mondom nektek” – kezdi, és folytatja az úgynevezett hegyi beszédű tartalmakat.

Nemcsak kortársainak, nekünk is mondja, itt és most mi a teendő, a helyes viselkedés, viszonyulás, magatartás. Halljuk: „Ne álljatok ellen a gonosznak”, amit azután részletez:

- a bal arc odatartása,
- a köntös, felsőruha odaadása,
- 1000 lépés helyett vállalni 2000-et,
- a kérőnek adás, a kölcsönkérő felé fordulás,
- ellenségszeretet, pl. átokra áldás, jót tevés a gyűlölködőnek, üldözőért ima.

A fentiek azonosulásával alakul ki a szülő-gyermek viszony az Atyával.

Jézus folytatja beszédét. Talán nem túlzás állítani: ha csak ez marad fenn a jézusi mondanivalóból, ez is eligazító: „Felkelti napját... esőt ad...”

Csak úgy tudjuk megélni ennek a lelkiületét, ha ez a viselkedési szándék megizmosodik bennünk. Csak akkor fogjuk tudni, mikor nem kell betű szerint alkalmazni a tanítást, például a bal arc odatartását (ld. Jn 18,22). Vagy egy személyes példa a kéréssel kapcsolatban: Egy cigányasszony élt a közelünkben. Rendszeresen jött kérni különböző dolgokat, nemcsak tőlem. A visszaadást rendre elfeledte. Először készséggel kisegítettük. A tapasztalat azt mutatta, hogy ez nem megfelelő szeretet

vele szemben. „...aki kölcsönt kér tőled, attól el ne fordulj!” Akkor hogy van ez? A közösséggel megbeszélve megtaláltuk a helyes magatartást. Az ő személyére szóló magatartást.

Ha megvalósítjuk e fejezet záradékát, akár Mennyei Atyánkhoz hasonlóvá is válhatunk, mint ahogy a gyermek hasonlít a szüleinek.

A köztet versekben olvasható, hogy a viszonzás, visszaköszöntés, visszasegítés Jézus szemében nem érték, nem erény, hanem üzlet.

Mindnyájunknak kívánom, hogy a Hegyi beszéd szellemében tudjunk élni, egymással beszélgetve, egymást támogatva. Ehhez bátorságot, kitartást, türelmet, jó élményeket kérek mindnyájunk számára.

Február 27. — Évközi 8. vasárnap — Mt 6,24–34 — Kerüld a tétlen csodavárást!

Két úrnak szolgálni skizofrén helyzet. Mivel Jézus látja, hogy az emberek életében milyen komoly szerepet játszik a vagyon, a pénz (a mammon), úri rangra emeli a jelentőségét. Két úr: Isten – mammon. A mammon teremtetett tárgy. Isten teremtetett személy.

Mivel az ember Isten képmására te-

remtetett személy, felette áll az anyagi világnak. A tárgyi világot használni kell, nem érte élni.

Gondjaink, bajaink nagyrészt abból származnak, hogy felcseréljük az értékeket. Amikor Jézus felsorolja, hogy milyen dolgok miatt ne aggódjunk, nem röpködő sült galambokat ígér.

Nem tétlen csodavárás a dolgunk, hanem aktív feladatunk van: Isten országának és annak igazságának keresése. Jézus magáról mondja, hogy ő az út, az igazság és az élet. Jézus tanításából megtudjuk Isten országának lényegét, s ha ehhez formáljuk életünket, jó úton járunk, fölösleges aggodalmak nélkül.

Március 6. — Évközi 9. vasárnap — Máté 7,21–27 — Szövegelés helyett tetteket

„Aki hallgatja és tettekre is váltja..., az sziklára építette házát.” Ez világos beszéd: Jézusra figyelni, tanítását elfogadni és ehhez tettekben is felzárkózni, ez a méltó Jézus-követés. A mai evangéliumi szakasz első része azonban nem ilyen egyértelmű. A Jézus nevében jövődölők, ördögöt űzők, csodákat tevők hogyan minősülhetnek a végén gonosztevőknek? Az Atya akaratának teljesítése nem a felsorolt tetteket jelenti? Ezek a tettek nem jó tettek? Lehet gonosz tett a jövődölés, az ördögűzés és a csodatevés? Ráadásul mindezeket Jézus nevében, az ő szándéka szerint téve sincs biztosíték arra, hogy Istennek tetszően éljen az ember? A kérdést mélyíti, hogy tudunk Jézus jövődöléseiről (Máté 24,15), ördögűzésként áthagyományozott gyógyításairól (Mt 9,24; Lk 14,37; Mk 1,23...), számtalan jó tetteről is olvassunk, melyeket kortársai csodaként éltek meg (Mt 12,10; 14,37...). Ráadásul Jézus maga küldi tanítványait hasonló tettek végzésére (Mt 10,7-14). El kell kerülnünk, hogy jó tetteink megszületése helyett csak okoskodás szülessék, ezért egyszerűen közelítsük meg a mai evangéliumot.

1. A Jézushoz tartozás nem jelenthet csak szövegelést („Uram, Uram”). A szónak a jó tettek szolgálatában kell állnia. A Jézushoz tartozás hitvalló szavai sem segítenek rajtunk az ítéletkor („nem ismerlek titeket”), ha azok a szavak nem az Istennek tetsző tetteinket munkálják. Mágiának nevezzük, mikor az ember különböző praktikákkal a maga szolgálatába igyekszik állítani a természetfölötti erőket. Van szómágia is, amikor az ember imának nevezett szó- és szövegáradattal akarja kivételező bánásmódra bírni az Istent a maga számára. A valahova, valakihez tartozás szavakban való kifejezésére megfogalmazódnak „igazságok”, „hittételek”, „krédók”, „illemszabályok”, de Jézust csak a jó tettekkel lehet levenni lábáról. „Távozzatok tőlem...!” – nagyon kemény figyelmeztetés. Segít megérteni és elfogadni ezt Nagy László: „Műveld a csodát, ne magyarázd!”

2. A mennyei Atya tetszésének keresése határozta meg Jézus életét. Egyéni méltatások igénye („taps”) idegen számára (Mt 6,1-18), királyi emelési lehetőségéből kimenekül (Jn 6,15), az istenítő eléborulásokat el-

utasítja (Mk 10,17-19), misztifikálási törekvésekkel szemben emberségét hangsúlyozza (Mk 8,27...), protekció helyett erőt kér a várható megpróbáltatások elviselésére (Mk 14,36). Ez a Jézus hogyan viselhetné el a végidőkor is helyezkedő, saját készítésű jött-listával nyomulókat? Már az ősegyházban is és később is voltak, akik megélhetési és karrierépítési céllal tették, amit tettek (Simon mágus), és ezek lehettek jó tettek is. Jézusnak csak az Atya volt a fontos, követőitől is ezt várja.

3. A jó tett önmagában hordozza jó voltát, de a szándék és a cél átminősítheti tetteinket. Akinek teszem, annak jó. Amiért teszem, az számomra nem biztos, hogy jó. Jövődölhetnek mások által nem tudott dolgokról, de ha élvezkedem a jól értesültek és az apokaliptikus rémisztgetők szerepében, akkor ugyan mit használ az nekem? Tisztátalan lelkekkel eredményesen fölvehetem a harcot, és pszichoszomatikus terapeutaként gyógyíthatom egy időre az embert, de ha nem szeretem oda a mennyei Atyához, akkor milyen maradandó gyümölcsöt teremtem? Tehetek nagy tetteket, amelyek ott, akkor, úgy és olyan mértékben téve csodának mondhatók, de nem egy selejtet is gyártó Isten képének vagyok-e ezzel prófétája?

Az ember tele van bizonytalansággal, tehát szüntelenül bizonyosságot fogalmaz. Teszi ezt akkor is, ha a történelem múlásával számos „bizonyosságról” kiderül, hogy már nem az, legfeljebb egy szöveg, amelyet kikezdett az idő és az emberi szellem fejlődése. A jó tettek fölött is eljárhat az idő? Nem ezekre értette-e Jézus a „megmaradó gyümölcs” fogalmát? A sziklára épült, megmaradó gyümölcsű élet az Atya akaratát kereső jézusi tettekkel válaszolja meg a mindennapok kérdéseit.

Március 13. — Nagyböjt 1. vasárnapja — Máté 4,1–11 — Böjt

Az erkölcsi indítékból végzett önmegtágadást böjtnek nevezzük (a túlsúlyosság elleni küzdelmet fogyókúrának nevezzük!), a mértékletesség erényének körébe tartozik, és hármast célul szolgál: testi vágyak megfékezését, bűnbánat kifejezését és a lélek felemelkedését. Az emberi élet természetes velejárója, hogy féken tartjuk vágyainkat, hogy kifejezzük hibázásaink miatti bánatunkat, és hogy a lélek érdekében igyekezzünk fölébe emelkedni anyagi, testi világunknak. A böjt természetörvény, amelyet az emberi történelemben mindig és mindenhol megtalálunk. A vallások kiemelten is szabályozzák, hol tanácsként, hol parancsként állítják híveik életébe, amint azt az iszlám a Ramadannal, a kereszténység a Nagyböjttel teszi.

A böjtnek Jézus életében is természetes helye van. Amint a zsidó történelem nagyjai, Mózes és Illés is 40 napig böjtöltek, Jézus is ezt teszi. A „40 nap” kifejezés üzenete, hogy „teljes”, „tökéletes” böjtöt tartott. Egy életre szóló, kiemelten fontos döntés meghozatalakor teljes elvonulás szükséges, hogy az Istennel való találkozást ne zavarják a mindennapok körülményei. Jézus máskor is elvonul (Mk 1,35; 14,35...), és tanítványainak is ajánlja ezt (Mt 6,6), akár „kamra” formájában is. Az ősegyházban a napi háromszori megállást gyakorolták a reggeli tervezéssel, a napközbeni kontrollal és az esti lelkiismeretvizsgálással. A mi tapasztalatunk is az, hogy az időnkénti elcsendesülések nélkül az embert elsodorják a mindennapok eseményei. Az erőnket meghaladni látszó kihívások megoldására Jézus felhívja tanítványai fi-

gyelmét az ima mellett a böjt erőforrást jelentő szerepére (Mt 17,21). „Az aszkézis az élet megkönnyítését célzó gyakorlat” – írja Hamvas Béla.

Minden okunk megvan arra, hogy életre és az Életre szóló elhatározásainkat életünk kiemelkedő helyzetében, de a mindennapok forgatagában is befelé forduló égre tekintéssel igyekezzünk Istennek tetszően megoldani.

1. Elfogyóban vannak az önfeláldozásra kész emberek. Ma inkább feláldozódik a karrierért a család, az anyaság, a jobb jövedelemért a hazafiság, az önkibontakozásért a közösségért élni akarás. Aki viszont családjáért, hazájáért és testvérbaráti közösségéért fáradozik, az „önfeláldozás” mártírsága helyett az önátadás, az önjárandékozás élményét éli át, mint az emberségünkhöz igazán méltó magatartást. „A lét minden pozitívuma önfeláldozásból fakad” – mondja Hamvas Béla.

2. Az értékvédelemre képes és erre hajlandó emberek nélkül el fognak veszni az igazi értékek. Ma nyilvános reklámot kap az, ami bűn és szégyellni való lenne. Ma a liberalizmus lobo-gója alatt szabadosság van, praktikus eszközöként kínált termékek kínálata mögött az eldobhatóságra épülő vásárlás és fogyasztás ösztönzése rejlik. Sajnos nem segít az értékek védelmében a kegyes befelé fordulás, a magunk kicsiségének hangoztatása. „Szébbé kell tennünk az élet ránk eső kis zugát” – biztat Szent-Györgyi Albert. A Jézustól tanult és a teremtéssel belénk ojtott értékekről számot kell adnunk. Ezek megjelenítése, felmutatása kötelesség. Ezeket lerombolni akaró erőknek való ellenállás

létharc. Az emberi leleményesség és a szeretet minden eszköze rendelkezésünkre áll.

3. Felelősségvállaló emberek nélkül elmosódnak a határok az erények és a bűnök között, elhálnak a különbségek a méltatandó és az elítélendő emberi magatartások között. Dicsfényt kaphat az a magatartás, amely rácsot érdemelne, és nevetség tárgya az a törekvés, amely Istennek tetsző. El kell szaporodniuk a szavaikért, tetteikért felelősséget vállaló embereknek, hogy megnőjön az élet minőségének esélye közöttünk. Mi, hívők ezt az Istennek tetszésben való növekedésnek mondjuk.

4. Mértékadó emberek nélkül elfogynak a jó és követhető példaképek. A világ fiai olyan sztárokat gyártanak példaképpül, akiknek nem sok közük van a normális emberséghez és az isteni értékekhez. A média szerepe óriási, felelőssége igen nagy. Szórakoztatás leple alatt tudattorzítást tud végezni: olyan magatartási és életvezetési példákat mutat a könnyed kapcsolódás leple alatt, amelyek követésére, utánzására könnyen elcsúsz a kontroll nélküli ember. A fiatalok különösképpen veszélyeztetettek. „Az ember fölött való könnyű uralomnak nincs hatékonyabb eszköze, mint a szórakoztatás. Szórakoztatással egész népeket lehet idiotákká tenni” – írja Hamvas Béla. TV-t nézünk pihenésként, ahelyett hogy megválasztott filmet néznénk? Fantáziacsiklandoztatást végzünk bulvárlapok fogyasztásával jó könyvek, írók érlelő olvasása helyett? Példa értékű embereknek kell megmutatniuk, hogy lehet másként is élni, mint azt a Mammon világa diktálja.

Március 20. — Nagyböjt 2. vasárnapja — Mt 17,1–9 — Színeváltozás

A Tábor-hegyi jelenség üzenete is elgondolkodtató azok számára, akik a Nagyböjtöt a jobba levés kiemelt időszakának tekintik.

Fel kell menni a hegyre. Felvonulni, elvonulni. Kilépvén a mindennapokból, a zsongásból, a hajtásból és a mókuskerékből. Ehhez az elvonuláshoz erő kell. Felhajtó, hegyre felhajtó erő kell. Elvonulásra indíthat az, hogy „elegem van már” az eddigiekből. Lehet az is az indíték, hogy vágyom a lecsendesülésre, dolgaim át-gondolására, a lehiggadásra. Mozdíthat az is, hogy végre akarom rendbe tenni magamat és dolgaimat, át-gondolva, kielemezve, változtatásra készen. Máté csodálatosan megszerkesztett története világosan folytatja egész evangéliumának célját: elfo-

gadtatni a zsidó olvasókkal, hogy Jézus a Messiás. Nem Mózes és nem Illés a csúcspont, nem a törvény és a próféták. Immár Jézus a mértékadó: az Isten jelenlétét kifejező felhőből is ez a szózat hallatszik. Itt az ideje a változásnak az emberiség életében, és ennek hírnöke és tetteiben is bemutatója a názáreti rabbi. Hogy sikerült-e, és milyen mértékben tülemlkedni az Ószövetség tanításán és gyakorlatán, azt jól mutatják a keresztény egyházak liturgikus szövegei, énekei. Mint-ha a máteji szándék nem úgy és nem annyira valósult volna meg, ahogyan a mai történet megkívánná. Minden-esetre egyéni és kisközösségi változásaink kötelességét és fejlődésünk felelősségét nem háríthatjuk át sem papjainkra, sem egyházunkra.

Körül kell nézni a hegyről és a hegyen. Visszatekintve megváltoznak a lent hagyott dolgainkra vonatkozó mértékek. Amit ott nagynak éltünk meg, arról kiderül, hogy nem is olyan nagy. Ami félelmetes volt, az ilyen távolságból elveszti fenyegető erejét. Amit lent kizárólagosnak, egyedülnek láttunk, arról kiderül, hogy mögötte, mellette, távolabb tőle további értékek is vannak. Bizony kibillenthet bennünket a megszokott, bevált életalakításból, ha néha kívülről és felülről tekintünk magunkra. Ez a változtatás szükségességét felerősítő alapélmény. Itt a „hegyen” kiderülhet, hogy nincs is annyi mindenre szükségem, amennyit lent használok. Rádöbbenhetek, hogy lehet egyszerűbben is, anyagiakban igénytelenebbül, lelki-ekben igényesebben élni.

Felfelé tekintve tájékozódik a felülről vezérelt ember. A külső zavaró hatások kiiktatásával megnő a tisztább hangok meghallásának esélye. Itt szembesülünk azzal, hogy ha mennyei Atyánkhoz hasonlítjuk magunkat, akkor hatvan évesen is kisgyermek vagyunk. Feltörnek kérdéseink, és szerényebbé válnak válaszkísérleteink. Itt nem vagyunk főnökök, családfők, vezetők. Itt végességünket, kicsiségünket átélő leányai és fiai vagyunk Atyánknak. Bizalmunk erősítésének szükségessége nyilvánvalóvá válik számunkra. Tudatosítjuk, hogy Istenünk ve-

lünk van, értünk van. Pánikra nincsen okunk, hiszen nem vagyunk árva gyermekek.

Lefelé tekintve belátjuk, hogy nincs menekvés, le kell menni a hegyről. Nem ünnepi emelkedettségből áll az élet. Küldetésünk van, nem magunkért vagyunk. A feltöltődés nem önmagáért van, hanem a jézusibb életért. Ennek a feltöltődésnek ki kell tartania a következő megállóig, felemelkedésig. A hétköznapiakban megtörik a ragyogó fehérség, lehevad az arcról a ragyogás. Mégis érdemes. A lenti mindennapokban csak a sztárok ruhái ragyognak, csak a hatal-

masokat, gazdagokat lengi körül a dicsőség felhője. Mi tudjuk, ez nem az Isten, hanem a Mammon felhője. A Jézus-követőknek az úton járásban jó a porfelhő is, csak az Úton járhasanak. Tudatosítanunk kell azonban, hogy Tábor-hegyi ünnepek kellene ahhoz, hogy kitartó hűséggel tudjuk tenni a dolgunkat. Érdemes olyan gondolatokkal lejönni a hegyről, amilyenről egy költő írt:

*„Nem a menny veszett el,
A világ tágasabb,
A menny itt van közel,
Magadban kutasd!”*

(Tóth Attila)

Március 27. — Nagyböjt 3. vasárnapja — Jn 4,5–42 — Az imádkozásról

A zsidó Jézus találkozik a többszörösen hátrányos helyzetű samáriai asszonnyal. A pogány-zsidó keveredésű samáriaiak és a Jeruzsálemhez igazodó zsidók kölcsönösen nem szívtelték egymást. A későbbiekben Jézust és tanítványait sem fogadták be szállásra, mert azok Jeruzsálembe tartottak. A mai evangélium Jézusa teljesen túlteszi magát ezen a feszültségen. Sőt még azt sem veszi figyelembe, hogy egy asszonnyal szóba állni szinte kompromittáló cselekedet. Mintha Jézus nem is zsidónak született volna, mintha nem is abban a szocializációs közegben nevelkedett volna. Nála a „választott nép” öntudatos felelősséget, küldetést jelent, nem pedig mások lenézését, nem másoktól való elhatárolódást. Keveredik, és ezáltal közösséget vállal bűnösökkel (Mk 2,15), magához öleli az utcagyerekeket (Mk 10,13), női tanítványokkal is foglalkozik (Mk 15,40), a kiirtandó ellenséget is szereti (Mt 5,43), vállalja a „falánk és borissza” megbélyegzést és a vámosokkal és utcanőkkel barátkozás botrányát. Egy ilyen rabbitól nem lehetett nagyon meglepő, hogy egy samáriai asszonnyal is szóba áll. Sőt, nemcsak szóba áll, hanem fajsúlyos beszélgetésbe is elegyedik vele. Az élő vízről úgy beszél neki, hogy szinte azt várnánk, meghívja az őt követő nők körébe tanítványnak. Az asszony férjeket fogyasztó életformáját olyan könnyedén leplezi le, hogy az asszony sértődés helyett rácsodálkozik a

proféta Jézusra. Ebben a nyitott légkörben természetesen vetődik fel az ősrégi kultikus kérdés, és Jézus válasza a „Garizim-hegy vagy Jeruzsálem” vitában mindannyiunk számára irányt mutat.

Melyik az igazi imahely? A csillagos tornyú, a kakasos vagy a keresztes, netán a félholdas? Egyik sem és bármelyik – mondaná Jézus. Egyik sem, ha valakik kizárásának helyei, és mindegyik, ha őszinte istenkeresők közös égre tekintésének helye. Ha az Atya lélekben és igazságban imádkozókat akar, akkor nem a helyszín a kardinális kérdés. Ha viszont az Isten imáadására épített hely vásárcsarnokká alacsonyítódik, az Jézus számára is tűrhetetlen (Mk 11,15). Aki Lélek szerint imádkozik (hiszen Isten Lélek), és ezt Istennek tetszeni akaró életének jobbá tevéséért teszi, az bárhol, bármikor és bárholyan teheti ezt. A felekezeti hovatartozás belénk nevel jellegzetes formulákat, de ha ezekből nem nő ki személyes Istenhez fordulásunk egyéni arculata, akkor hol van a személyes istenkapcsolat? A szakrális helyeknek jelentős segítő erejük van imaéletünkben. Van, aki a természetben éli át a megszólíttóság isteni élményét. Van, aki az imádsággal áthatott imaházi, templomi falak között tud ráhangolódni a találkozásra. Van, aki meghitt testvérbaráti körben tud megnyílni az Atya felé. A lényeg, hogy legyen kialakított szakrális környezetem, ahol épülhetek.

Az ember „gyarlandó”. Tartásjavító, megtartó tárgyi eszközök nélkül mint ha nehéz lenne a rendszeres imaélet. Bajban nagyon tudunk imádkozni. A normál mindennapokra kellene a segítő eszközök. Van, akinek az imakönyv, másnak a rózsafüzér, ismét másnak az égő gyertya vagy más tárgy kell ahhoz, hogy bele tudjon helyezkedni abba a helyzetbe, amelyet az ima megkíván. A katolikus keresztvetés is ilyen behelyezkedést segít annak, aki ezt odafigyelve teszi. Hasonló célt szolgál a muszlimok ima előtti mosakodása. Ha azt szeretném, hogy tiszteljék az én eszköztáramat, akkor magam is adjam meg ezt a tiszteletet másoknak. Az eszközök területén nincs objektíve értékesebb, vagy értéktelenebb. Ha volna, Jézus letette volna a voksot valamelyik mellett. Amit kritikával illetett, az a képmutatás, a szócséplés, és a jó Istent foglalkoztatni akaró emberi erőlködés volt.

Jézus és az asszony beszélget, a tanítványok fejüket csóválják, a helybeliek felfigyelnek. Mi hajlamosak vagyunk – különösen morális és hitbeli kérdésekben – beszélgetés helyett vitatkozni. Meglepő dolgokon csodálkozni, bezárulni és megbotránkozni. A samáriaiaktól most azt is megtanulhatjuk, hogy a nyitott ember felfigyel arra, ami érték, és aki érték.

